

Sygn. akt III AUa 548/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014 r. w Szczecinie

sprawy R. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 3264/12

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka – Szkibiel

Sygn. akt III AUa 548/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.04.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił R. Ż. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, gdyż w ocenie organu rentowego ubezpieczony według stanu na dzień 1.01.1999 r. udokumentował tylko

22 lata, 7 miesięcy i 7 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego, zamiast wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia okresu 5 lat studiów (k. 31 akt emerytalnych) oraz okresu od 5.05.1969 r. do 31.05.1969 r. w (...) Fabryce (...)

na stanowisku praktykanta z uwagi na brak wskazania w świadectwie pracy z dnia 31.05.1969 r. daty urodzenia i imion rodziców ubezpieczonego oraz pieczętki innej osoby upoważnionej do wystawienia świadectwa pracy (k.45 akt emerytalnych).

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji organu rentowego wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. Podniósł, że do ogólnego stażu pracy winien być doliczony okres odbywania studiów na Politechnice (...) w latach 1971-1976; wskazał, że studiował 3 lata, potem podjął pracę i przeniósł się na studia zaoczne do Wyższej Szkoły (...) w K..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 29.04.2013 r. oddalił odwołanie.

Sąd I Instancji ustalił, że R. Ż., urodzony (...), złożył 31.01.2012 r. wniosek o emeryturę oraz o przekazanie środków zgromadzonych

na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu Państwa. Przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 22 lat, 7 miesięcy i 17 dni ogólnego stażu pracy (okresów składkowych i nieskładkowych), a w tym 18 lat, 2 miesiące

i 22 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. R. Ż. studiował

w okresie od 1.10.1971 r. do 4.10.1976 r. na Wydziale (...) (...) na kierunku mechanika. Były to studia dzienne magisterskie, trwające programowo 5 lat; w okresie 5.03.1973/ 30.09.1973 korzystał z urlopu dziekańskiego. Od 22.03.1973 r. do 31.08.1973 r. pracował w charakterze robotnika niewykwalifikowanego na (...) (...). W okresie od 23.09.1974 r. do 2.06.1975 r. odbył szkolenie obronne studentów w Studium (...) na kierunku ratownictwa technicznego w ilości 180 godzin. Nie ukończył studiów na Wydziale (...) (...). Od 9.08.2004 r. był zatrudniony w charakterze tokarza

w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Sąd okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie i wskazał na art. 184 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1140, ze zm.) oraz § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). W ocenie sądu okręgowego brak podstaw prawnych do zaliczenia ubezpieczonemu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu od października 1971 r. do października 1976 r. z tytułu odbywania studiów, gdyż studiów nie ukończył. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7. Na podstawie art. 7 pkt 9 cyt. ustawy okresem nieskładkowym jest okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Jak wynikało z wiarygodnego dla sądu zaświadczenia o stanie odbytych studiów wyższych z 2.08.2012 r. R. Ż. był studentem pięcioletnich dziennych studiów magisterskich na kierunku mechanika na Wydziale (...) (...), lecz studiów nie ukończył.

Apelację od wyroku złożył ubezpieczony, zarzucając obrazę przepisów postępowania poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, mającą wpływ na rozstrzygnięcie. Ubezpieczony podniósł, że organ rentowy niesłusznie nie uwzględnił treści zaświadczenia z 20.10.2011 r. o odbytych studiach wyższych. Poza tym, pracownik ZUS udzielając mu porad prawnych wprowadził ubezpieczonego w błąd i naraził na duże straty materialne, gdyż obecnie nie ma ani emerytury, ani zatrudnienia, z którego musiał zrezygnować w związku z postępowaniem o prawo do emerytury. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury od 1.04.2012 r.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie. W ocenie sądu apelacyjnego, sąd I Instancji po rozważeniu przedstawionych dowodów dokonał prawidłowych ustaleń i prawidłowej oceny prawnej, które sąd apelacyjny w

całości podziela. Ubezpieczony domagał się przyznania prawa do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej, który stanowi w aktualnym brzmieniu, że:

1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (czyli co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa

Dodatkowo należy wyjaśnić, że art. 32 ust. 4 omawianej ustawy odsyła do dotychczasowych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy § 2 ust. 1, § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia wymagają od pracownika, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A spełnienia następujących przesłanek nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia:

1) osiągnięcie wieku emerytalnego, wynoszącego 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) posiadanie wymaganego okresu zatrudnienia, określonego w odniesieniu do kobiet na 20 lat a do mężczyzn na 25 lat,

3) legitymowanie się co najmniej 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Sąd apelacyjny wskazuje, że przepisy określające prawo do emerytury w wieku obniżonym mają zatem charakter szczególny i stanowią odstępstwo od reguły przyznania emerytury w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Przepisy te muszą być interpretowane ściśle, a wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna. Z treści wskazanych przepisów wynika, że prawo do emerytury na podstawie omawianej normy prawnej nabywa ubezpieczony, który w szczególności na datę 1 stycznia 1999r. legitymował się wymaganym ogólnym okresem składkowym i nieskładkowym i wymaganym okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie spełnienie choćby jednego ze wskazanych warunków skutkuje wyłączeniem prawa do omawianego świadczenia.

Bezspornie ubezpieczony R. Ź. w dacie decyzji z (...) miał ukończone 60 lat, złożył wniosek o przekazanie środków z otwartego funduszu emerytalnego i udowodnił ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach. Natomiast nie spełnił przesłanki 25-letniego ogólnego stażu ubezpieczeniowego, zważywszy na prawidłowe ustalenie sądu okręgowego, że ubezpieczony posiada 22 lata, 7 miesięcy i 7 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Wątpliwości ubezpieczonego dotyczyły zakwestionowanego okresu studiów i pominiętego przez organ rentowy okresu pracy na stanowisku praktykanta od 5.05.1969 r. do 31.05.1969r. i zdaniem sądu apelacyjnego były nieuzasadnione. Należy bowiem wskazać, że niespełna miesięczny okres pracy jako praktykant nie miał faktycznego znaczenia wobec braku w ogólnym stażu ubezpieczeniowym blisko 2 lat i 5 miesięcy, poza tym organ rentowy ostatecznie uwzględnił ten okres pracy. Natomiast co do okresu studiów, ubezpieczony przyznał że nie ukończył studiów wyższych, co czyni tę okoliczność w istocie bezsporną. Sąd okręgowy w zakresie przesłanki ustalania okresu nieskładkowego, na potrzeby ustalenia ogólnego stażu ubezpieczeniowego prawidłowo ocenił sprawę na podstawie art. 7 pkt 9 ustawy emerytalnej i wskazał, że okresem nieskładkowym jest okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki. Skoro więc ubezpieczony nie ukończył studiów, to oczywiście okresu tej nauki nie można było uwzględnić jako nieskładkowego i tu pretensje ubezpieczonego są absolutnie niezrozumiałe i wbrew jednoznaczному przepisowi prawa; apelacja w takim stanie sprawy jest oczywiście pozamerytoryczna.

Sąd apelacyjny rozważył też kwestię służby wojskowej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej służbę wojskową zalicza się do okresu składkowego, ponieważ ubezpieczony nie mógł w tym okresie uzyskać zwykłego okresu składkowego wobec konieczności odbywania czynnej służby wojskowej. W przypadku ubezpieczonego wskazany przypis nie ma zastosowania ponieważ ubezpieczony nie został powołany do odbywania zasadniczej służby wojskowej, ani jej formy zastępczej. Natomiast przeszkolenie w studium wojskowym w ramach szkolenia na studiach nie kwalifikuje się jako odbywanie służby wojskowej zasadniczej, nadterminowej, czy zawodowej i nie pozbawia możliwości podjęcia zatrudnienia, powodującego objęcie ubezpieczeniami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 cyt. ustawy). Dlatego też słusznie sąd okręgowy nie uwzględnił nauki w studium wojskowym do stażu ubezpieczeniowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego sąd I Instancji oceniając materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie, wbrew zarzutowi apelacyjnemu, nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Twierdzenie o naruszeniu zasady swobodnej sędziowskiej oceny dowodów nie może polegać jedynie na zanegowaniu ustaleń, ewentualnie na przedstawieniu przez apelującego alternatywnego stanu faktycznego. Koniecznym jest podważenie podstaw tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna, co w okolicznościach sprawy nie miało miejsca. W ocenie sądu apelacyjnego ubezpieczony nie został wprowadzony w błąd przez pracownika ZUS, zważywszy, że we wstępnej ocenie przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów, w tym zaświadczenia z Politechniki spełniał warunki prawa do emerytury. Dopiero późniejsza obowiązkowa weryfikacja dokumentów doprowadziła do odkrycia nieujawnianej przez ubezpieczonego informacji, że nie ukończył studiów wyższych; gdyby ubezpieczony tę informację ujawnił na etapie kompletowania dokumentów i wstępnej oceny wniosku o emeryturę można z dużą dozą pewności stwierdzić, że pouczenie urzędnika ZUS było by inne. Zatajenie istotnej dla ustalenia stażu ubezpieczeniowego informacji skutkuje ujemnymi konsekwencjami tylko dla ubezpieczonego i w tej sytuacji wyjątkowo nieetyczne jest obciążanie nim urzędnika organu rentowego.

Reasumując, ubezpieczony nie spełnił wszystkich przesłanek wymaganych dla nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Przepisy regulujące to prawo są restrykcyjne i nie dopuszczają stosowania klauzuli słuszności społecznej bowiem emerytura przyznawana w tym trybie nie jest świadczeniem socjalnym.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.